

Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU4

Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i skollagen. De lagändringar som utskottet tillstyrker innebär bl.a. att rätten att delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) ska gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen, med vissa möjligheter till förlängning. Ändringarna innebär vidare att kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå de personer i kommunen som har rätt till sfi. En person som har rätt till sfi ska även ha rätt att delta i utbildningen i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. En kommun som tar emot en elev från en annan kommun i sfi ska få ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun. När en person tas emot till sfi ska personens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen. Vidare ska den individuella studieplanen innehålla en uppgift om den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fyra reservationer (S, V, MP). Det finns även ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:10 Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi).

Sju yrkanden i följdmotioner.

Sex yrkanden i en motion från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

 Ärendet och dess beredning.....5

 Propositionens huvudsakliga innehåll5

Utskottets överväganden.....7

 Regeringens lagförslag7

 Utskottets ställningstagande.....17

 Rätten till sfi17

 Utskottets ställningstagande19

 Andra frågor om sfi20

 Utskottets ställningstagande.....25

Reservationer27

 1. Rätten till sfi, punkt 2 (S, V, MP).....27

 2. Sfi och yrkesutbildning, punkt 3 (S, V, MP)28

 3. Kommunalt språkansvar och uppsökande verksamhet, punkt 4 (S, V).....29

 4. Lärarledd undervisningstid, punkt 5 (S, V)30

Särskilt yttrande.....31

 Regeringens lagförslag, punkt 1 (C).....31

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....32

 Propositionen32

 Följdmotionerna32

 Motion från allmänna motionstiden 2025/2633

Bilaga 2

Regeringens lagförslag34

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i lagen (2025:729) om ändring i skollagen (2010:800).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:10 punkterna 1 och 2.

Rätten till sfi

2. Rätten till sfi

Riksdagen avslår motionerna

- 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1,
 2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1 och
 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 74.

Reservation 1 (S, V, MP)

Andra frågor om sfi

3. Sfi och yrkesutbildning

Riksdagen avslår motionerna

- 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3,
 2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2 och
 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 75.

Reservation 2 (S, V, MP)

4. Kommunalt språkansvar och uppsökande verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

- 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 5 samt
 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 73 och 78.

Reservation 3 (S, V)

5. Lärarledd undervisningstid

Riksdagen avslår motionerna

- 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4 och
 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 76 och 77.

Reservation 4 (S, V)

Stockholm den 11 november 2025

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Anders Ygeman (S), Patrick Reslow (SD), Kristina Axén Olin (M), Linus Sköld (S), Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Johanna Rantsi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Rose-Marie Carlsson (S), Mathias Bengtsson (KD), Niels Paarup-Petersen (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Lars-Ingvar Ljungman (M) och Nadja Awad (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utbildningsutskottet regeringens proposition 2025/26:10 Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Två motioner med sammanlagt sju yrkanden har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas också sex yrkanden från allmänna motionstiden 2025/26. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen ges en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 10 juli 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över regeringens lagförslag. Lagrådet hade inga invändningar mot förslagen i lagrådsremissen. I förhållande till lagrådsremissen har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som innebär att kraven i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) skärps. Förslagen innebär följande:

- Rätten att delta i sfi ska gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen, med vissa möjligheter till förlängning.
- Kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå de personer i kommunen som har rätt till sfi.
- Den som har rätt till sfi ska ha rätt att delta i utbildningen även i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. En kommun som tar emot en elev från en annan kommun i sfi ska få ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun.
- När en person tas emot till sfi ska personens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen.
- Den individuella studieplanen för en elev i sfi ska innehålla en uppgift om den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen. Om eleven övergår till sfi hos en annan huvudman ska den huvudman som eleven lämnar överlämna en kopia av elevens individuella studieplan till den mottagande huvudmannen.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. För den som har tagits emot till sfi före ikraftträdandet föreslås att rätten att delta i utbildningen ska gälla i tre år från och med ikraftträdandet, med möjlighet till förlängning.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Därefter behandlas motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknyter till propositionens förslag.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i skollagen.

Ändringarna innebär att kraven i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) skärps. Rätten att delta i sfi ska gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen, med vissa möjligheter till förlängning. När en person tas emot till sfi ska personens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen. Den individuella studieplanen ska även innehålla en uppgift om den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen.

Kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå de personer i kommunen som har rätt till sfi och motivera dem att delta i utbildningen. En person som har rätt till sfi ska även ha rätt att delta i utbildningen i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. En kommun som tar emot en elev från en annan kommun ska få ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun. Om eleven övergår till sfi hos en annan huvudman ska den huvudman som eleven lämnar överlämna en kopia av elevens individuella studieplan till den mottagande huvudmannen.

Jämför det särskilda yttrandet (C).

Propositionen

Bakgrund

Gällande rätt

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandare (sfi) är en del av den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Utbildning i sfi syftar till att ge

vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket och att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. En person har rätt att delta i sfi från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kap. 31 § skollagen). Hemkommunen är skyldig att se till att sfi erbjuds dem som har rätt att delta i utbildningen (20 kap. 28 § skollagen). Rätten att delta i sfi är i dag obegränsad i tid.

Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna (20 kap. 8 a § skollagen).

Inom komvux får uppgifter överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad (23 kap. 8 § skollagen). En kommun får även genom s.k. samverkan sluta avtal med en annan kommun eller en region om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom komvux (23 kap. 22 och 23 §§ skollagen). Kommunerna kan alltså välja att organisera vuxenutbildningen på olika sätt. Vid entreprenad behåller kommunen huvudmannaansvaret (23 kap. 2 §). Vid samverkan övergår huvudmannaansvaret till den som tar över kommunens uppgifter (23 kap. 21 §).

En folkhögskola kan under vissa förutsättningar bedriva utbildning motsvarande sfi (24 kap. 12–15 §§ skollagen). Av 24 kap. 12 § framgår att de allmänna bestämmelserna om komvux och bestämmelserna om sfi i 20 kap. skollagen också gäller för sådan utbildning motsvarande sfi som folkhögskolorna kan bedriva.

För komvux utom sfi, t.ex. komvux på gymnasial nivå, finns det bestämmelser om att man kan få delta i utbildning även i en annan kommun än sin hemkommun och om att hemkommunen ska svara för kostnaderna för utbildning hos den andra kommunen, s.k. interkommunal ersättning (20 kap. 13–15, 19 d, 21 a och 22 §§ skollagen). Några sådana bestämmelser finns inte när det gäller sfi.

Sfi fungerar inte tillfredsställande

Regeringen framför i propositionen att sfi i dag inte fungerar tillfredsställande. Genomströmningen är låg. Under 2022 avbröt exempelvis 46 procent av eleverna sin sfi-kurs (Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2022, Skolverket). De som avbryter studierna eller gör studieuppehåll gör det av olika skäl. Vissa avbryter för att de har fått ett arbete. Andra avbryter utan att ha fått arbete och utan tillräckliga kunskaper i svenska språket, vilket kan göra att dessa individer inte har möjlighet att etablera sig i samhället.

Enligt regeringen kan det även vara svårt att ta del av sfi, särskilt för dem som behöver kombinera studierna med arbete i sin hemkommun eller i en annan kommun. Även om huvudmannen enligt skollagen ska verka för att erbjuda undervisning på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 §), kan det vara svårt att fullt ut möta allas situationer och nå alla som behöver utbildningen. Rätten till sfi är dessutom begränsad till den egna

hemkommunen. Vidare konstaterar regeringen att kommunerna arbetar på olika sätt för att nå dem som har rätt till sfi. Samtidigt är det oklart i vilken utsträckning de faktiskt lever upp till skollagens krav på att aktivt söka upp dessa personer och motivera dem att delta i utbildningen (20 kap. 29 §).

I propositionen lämnas förslag om att skärpa kommunernas ansvar för sfi. Regeringen föreslår att

- kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem som har rätt till sfi,
- en persons kunskaper ska bedömas vid mottagande till sfi,
- det ska stå i den individuella studieplanen när eleven för första gången togs emot till sfi,
- rätten till sfi ska gälla i tre år med vissa möjligheter till förlängning,
- eleven ska ha rätt att delta i sfi i en annan kommun än hemkommunen.

Nedan redogörs för förslagen.

Kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem som har rätt till sfi

Regeringens förslag

Det ska i skollagen införas en skyldighet för kommunen att upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem i kommunen som har rätt till sfi och motivera dem att delta i utbildningen. Insatserna ska beskrivas i planen. Handlingsplanen ska kontinuerligt följas upp och vid behov revideras.

Skälen för regeringens förslag

Det krävs såväl passiva som aktiva åtgärder

Enligt regeringen är grundläggande kunskaper i svenska språket i de flesta fall en helt avgörande faktor för att människor som kommit till Sverige från andra länder ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden och vara delaktiga i samhällslivet. I dag saknar ett stort antal individer de kunskaper i svenska som är avgörande för att individen ska kunna delta i andra studier, etablera sig på arbetsmarknaden och inte minst ta aktiv del i samhällslivet. Regeringen framför att det är viktigt med en aktiv uppsökande verksamhet och rekrytering för att nå så många som möjligt och få dem att ta del av utbildning i svenska. Därmed kan korttidsutbildade gruppers deltagande i vuxenutbildning öka.

Kommunerna har sedan drygt trettio år tillbaka en lagreglerad skyldighet att aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till sfi och för att motivera dem att delta i utbildningen (20 kap. 29 § skollagen). I förarbetena anges att kommunerna ska vara skyldiga att på olika sätt verka för att vuxna informeras om den vuxenutbildning som erbjuds (prop. 1990/91:85 s. 152).

Regeringen konstaterar att det kan behövas såväl passiva som aktiva åtgärder för att nå de personer som behöver sfi. För personer som redan är aktiva och motiverade till studier kan det räcka att de informeras om att sfi finns. För andra, som av någon anledning inte deltar i sfi trots att de behöver

utbildningen, krävs andra åtgärder från kommunens sida för att uppmuntra och motivera dem till att aktivt vilja delta i utbildningen. Vilka åtgärder som ska vidtas och balansen mellan passiva och aktiva åtgärder i respektive kommun behöver övervägas noga utifrån lokala förutsättningar.

Det ska upprättas en handlingsplan för kommunens insatser

Det har enligt regeringen ett värde att det uppsökande och motiverande arbetet dokumenteras i en handlingsplan, eftersom det är ett sätt att synliggöra arbetet och de val som görs när det gäller passiva och aktiva åtgärder. Genom att kommunen dokumenterar sina insatser ökar sannolikheten för att kommunen blir varse vilka målgrupper kommunen når med sitt uppsökande arbete och framför allt vilka grupper man eventuellt inte når.

Regeringen anser alltså att det bör införas bestämmelser om att varje kommun ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem i kommunen som har rätt till sfi och för att motivera dem att delta i utbildningen. Insatserna ska beskrivas i planen. Det är ett sätt att synliggöra arbetet och de val som görs när det gäller passiva och aktiva åtgärder. Dessa bestämmelser bör enligt regeringen införas i lag och inte på lägre nivå. Handlingsplanen bör vidare kontinuerligt följas upp och insatserna ses över så att de över tid blir så effektiva som möjligt. För att inte arbetet ska bli administrativt betungande kan det, om kommunen så väljer, utgöra en del av det kontinuerliga systematiska kvalitetsarbete som huvudmännen ska bedriva (4 kap. 3 § skollagen). Det ökar också sannolikheten för att handlingsplanen utvecklas och förbättras regelbundet.

En persons kunskaper ska bedömas vid mottagande till sfi

Regeringens förslag

När en person tas emot till sfi ska personens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om underlag för sådana bedömningar.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen konstaterar att elever i sfi har olika bakgrund, behov och förutsättningar. Vissa elever har lång skolbakgrund och goda ämneskunskaper medan andra har bristande tidigare utbildning eller helt saknar tidigare skolgång. Eftersom elevernas kunskaper och erfarenheter i hög grad varierar anser regeringen att det är viktigt att det görs en tidig bedömning av en persons kunskaper i samband med att personen tas emot till sfi. En sådan bedömning kan utgöra underlag för att placera personen på rätt studieväg och lämplig nivå. Det är detta som är det huvudsakliga syftet med bedömningen.

Bedömningen bör enligt regeringen vidare vara en viktig utgångspunkt för lärarens planering av undervisningen och ligga till grund för den individuella

studieplan som alltid ska tas fram för en elev i komvux. Om personen erbjuds en undervisning som är anpassad efter hennes eller hans förutsättningar finns bättre förutsättningar för progression och ökad genomströmning i sfi. Bedömningen av personens kunskaper bör alltså enligt regeringen göras skyndsamt.

Syftet med bedömningen är att placera personen på rätt nivå och studieväg i sfi. De kunskaper som i första hand ska bedömas är enligt regeringen därför språkkunskaper men bedömningen av elevens språkkunskaper kan också kombineras med annan kartläggning. Hemkommunen är sedan den 1 januari 2023 skyldig att se till att den som vill få sitt kunnande kartlagt inför utbildning eller prövning inom komvux erbjuds en inledande kartläggning (20 kap. 8 § skollagen). Även en sådan kartläggning kan enligt regeringen ligga till grund för en bedömning av personens kunskaper vid mottagande till sfi. Det är viktigt att få en helhetsbild av personens kunskaper och kunnande i övrigt för att personen ska få så stort utbyte som möjligt av sina studier i sfi. Det kan även göra att eventuella funktionsnedsättningar och behov av anpassningar av utbildningen upptäcks tidigt, vilket i sin tur kan vara avgörande för att personen får det stöd som hon eller han behöver för att lyckas i sina studier.

Det ska stå i den individuella studieplanen när eleven för första gången togs emot till sfi

Regeringens förslag

Den individuella studieplanen för en elev i sfi ska innehålla en uppgift om den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen. När den som deltar eller har deltagit i sfi övergår till sådan utbildning hos en annan huvudman, ska den huvudman som personen lämnar överlämna en kopia av personens individuella studieplan till den mottagande huvudmannen.

Skälen för regeringens förslag

Det ska framgå av den individuella studieplanen när eleven för första gången togs emot till sfi

För att regeringens förslag om att en elevs rätt till sfi som huvudregel ska tidsbegränsas till tre år ska kunna genomföras behöver elevens hemkommun dokumentera när en elev för första gången påbörjade sin utbildning i sfi. Regeringen bedömer att det är lämpligt att det sker i den individuella studieplan som ska upprättas av hemkommunen för varje elev. Den ska redan i dag innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna (20 kap. 8 a § skollagen). Ett fastställt startdatum underlättar enligt regeringen bedömning, planering och uppföljning av elevens progression. En elev kan även ha gjort avbrott eller uppehåll i sina studier. En uppgift om när utbildningen för första gången startade är då viktig för att ge eleven möjlighet att fullfölja sina studier.

Den föreslagna ändringen kommer även att gälla för utbildning som motsvarar sfi hos folkhögskolorna.

Om en elev övergår till sfi hos en annan huvudman ska en kopia av den individuella studieplanen lämnas till den mottagande huvudmannen

Regeringen anser att det är viktigt att information som finns i elevens individuella studieplan inte går förlorad om eleven skulle övergå till att studera i en annan kommun. Det är enligt regeringen därför rimligt att den individuella studieplanen följer med en elev som övergår till sfi hos en annan huvudman. På så sätt kan eleven fullfölja sina studier i enlighet med sin studieplan, i stället för att riskera att behöva börja om från början. Eleven kan också ges möjlighet till fortsatt progression i sina studier. Det skulle dessutom enligt regeringen bli en onödig kostnad för den mottagande huvudmannen om en ny bedömning skulle göras och elevens studier på nytt skulle planeras från grunden. Enligt förslaget ska alltså hemkommunen ha en skyldighet att överlämna en kopia av den individuella studieplanen till den nya huvudmannen så att utbildningen hos den nya huvudmannen kan ta vid där den förra utbildningen slutade.

När det gäller folkhögskolor som bedriver utbildning motsvarande sfi konstaterar regeringen att det inte finns något som hindrar att en huvudman lämnar över en individuell studieplan till en folkhögskola, så länge det inte finns sekretess för uppgifterna i planen eller om ett samtycke inhämtas från eleven (12 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL). Regeringen bedömer dock att det inte är möjligt att införa motsvarande skyldighet att lämna över en kopia av den individuella studieplanen eftersom många folkhögskolor drivs av t.ex. stiftelser eller föreningar där varken OSL eller tryckfrihetsförordningen ska tillämpas. Kommunen bör dock enligt regeringen under alla omständigheter åtminstone överlämna uppgifter om den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen.

Rätten till sfi ska gälla i tre år med vissa möjligheter till förlängning

Regeringens förslag

Rätten att delta i sfi ska begränsas till att gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen.

Huvudmannen ska besluta om förlängning om tidsperioden inte har löpt ut och om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. Ett sådant beslut ska fattas för högst sex månader åt gången. Förutsättningar för att ett förnyat beslut om förlängning ska fattas ska vara att personen fortfarande har särskilda skäl och att den tidsperiod som anges i det föregående beslutet om förlängning inte har löpt ut. Den längsta totala tid som en person kan ha rätt till förlängning ska vara tre år.

Rätten att fullfölja sfi ska gälla inom ramen för tidsperioderna. Även om en sådan tidsperiod fortfarande löper ska huvudmannen få besluta att utbildningen ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg. Den vars utbildning i sfi har upphört enligt beslut av huvudmannen eller som frivilligt har avbrutit utbildningen ska på nytt beredas

sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det och det kan ske inom ramen för tidsperioderna.

En elev ska alltid anses ha avbrutit utbildningen inom komvux frivilligt om eleven efter att ha påbörjat utbildningen har uteblivit från den under mer än tre veckor i följd, utan att detta har berott på sjukdom eller beviljad ledighet.

Eleven eller den sökande ska få överklaga beslut till Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om förlängning.

Skälen för regeringens förslag

Rätten till sfi bör som huvudregel gälla i tre år

Rätten att studera inom sfi har i dag ingen bortre tidsgräns. Så länge en individ saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge och gör framsteg i sina studier så har han eller hon rätt att delta (20 kap. 9 och 31 §§ skollagen). Genomströmningen i utbildningen är låg och det kan antas att en del individer av olika anledningar gör avbrott i sina studier med avsikten att fortsätta senare – något som inte alltid blir av. Även i de fall individer återupptar sina studier finns det enligt regeringen en risk att de, med anledningen av uppehållet, hinner tappa delar av det de tidigare lärt sig. Regeringen bedömer att en intensivare, mer sammanhållen studietid i sfi skulle kunna ge bättre resultat. Regeringen har övervägt hur genomströmningen i sfi ska kunna öka så att fler individer får med sig tillräckliga kunskaper i svenska för vidare studier eller för att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen konstaterar att upprepade avbrott och omstarter i sfi under många år ger en bristande kontinuitet i inläringen, bidrar till att elever inte når resultat och kan göra att de tappar motivationen och självkänslan. Regeringen bedömer därför att en definierad bortre tidsgräns för rätten till sfi bör dels öka individens motivation till att nyttja tiden väl, dels öka huvudmannens fokus på att erbjuda en utbildning av hög kvalitet. Regeringen anser att en tidsbegränsning med mer intensiv och sammanhållen utbildning bör ge en bättre struktur och plan för studierna, för såväl skolhuvudmannen som läraren och eleven.

Vid en samlad avvägning anser regeringen att rätten till sfi som huvudregel bör gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen. Regeringen konstaterar att det absoluta flertalet deltagare i sfi bedöms klara av studierna på tre år. En individ bör enligt regeringen så snabbt som möjligt etablera sig i samhället, genom arbete eller vidare studier, och kunna försörja sig. Det är även viktigt att individen kan bidra i det samhälle där han eller hon lever och tar del av samhällets gemensamma resurser. Regeringen betonar att den angivna tidsgränsen inte ska ses som ett riktmärke. Studierna kan naturligtvis genomföras på kortare tid. För t.ex. elever med akademisk bakgrund och studievana anser regeringen att det vore fullt rimligt med en tidsgräns på två år, men för den som har en kortare eller ingen studiebakgrund alls kan två år vara för kort tid, även med en möjlighet till förlängning. En för kort tidsperiod kan innebära att individens kunskaper i svenska förblir otillräckliga för fortsatta studier eller arbete.

Rätten till utbildning bör kunna förlängas om det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens personliga förhållanden

Enligt regeringen bör dock inte den föreslagna tidsbegränsningen på tre år vara absolut. Vissa elever kan behöva längre tid på sig för att lära sig svenska. Det bör alltså finnas en möjlighet för en elev att få ett beslut om förlängning av rätten att läsa sfi om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. Regeringen anser att det inte bör regleras mer i detalj när tiden ska förlängas. Eleverna i sfi har olika bakgrund, förutsättningar och behov. Huvudmannen måste i varje enskilt fall bedöma om det finns särskilda skäl för att förlänga elevens rätt att delta i sfi. De särskilda skälen kan t.ex. vara att eleven på grund av föräldraledighet eller sjukdom behöver längre tid på sig att fullfölja utbildningen. Särskilda skäl kan också vara att personen har avbrutit utbildningen för att förvärvsarbeta eller gå en annan utbildning. Personen kan också ha andra aktiviteter som huvudmannen bedömer motiverar en längre tid i sfi. Regeringen framhåller här särskilt elevens förutsättningar att fullfölja en yrkesutbildning som kombineras med sfi eller en utbildning i sfi som har anvisats av Arbetsförmedlingen.

Kravet på att det ska finnas särskilda skäl med hänsyn till elevens personliga förhållanden innebär enligt regeringen att en elev bara har rätt till förlängning om det finns fog för det i det enskilda fallet. Huvudmannen behöver uppmärksamma om tidsperioden är på väg att löpa ut, analysera elevens förutsättningar och framsteg och föra en dialog med eleven för att kunna bedöma om det finns skäl till förlängning av studietiden. Regeringen anser att det vore olyckligt att alltför tidigt stoppa någon som kan tillgodogöra sig utbildningen i sfi och med kunskaper i svenska språket bli självförsörjande och integrerad i samhället. Det skulle i stället innebära att samhället belastades med ökade kostnader.

Rätten till förlängning bör bara gälla högst sex månader i taget i totalt högst tre år

Regeringen föreslår att förlängningen ska göras med sex månader åt gången. Regeringen förutsätter också att huvudmannen skapar enkla rutiner som innebär att administrationen kan minimeras. En förlängning med högst sex månader åt gången bedöms i hög grad bidra till att fokus ligger på elevens progression. Regeringen anser vidare att en person bara ska ha rätt till förlängning om den tidigare tidsperioden fortfarande löper. Personen måste dock inte vara elev i sfi när huvudmannen beslutar om förlängning, utan det kan vara fråga om en person som vill återuppta sina studier i sfi efter ett kortare eller längre avbrott. En förutsättning för att en begäran om förlängning ska resultera i ett beslut om förlängning är dock att den framställs innan tidsperioden löpt ut. Det bör enligt regeringen finnas en borte gräns för rätten till förlängning. En lämplig total längsta tid för rätt till förlängning bedöms vara tre år. Ett sådant system är enligt regeringen tillräckligt generöst för att passa personer med olika förutsättningar och medverka till att en individ motiveras att försöka klara av studierna i svenska språket.

Huvudmannen ska liksom hittills kunna besluta att sfi ska upphöra för en elev, men det ska vara möjligt att återgå till sfi efter ett avbrott

Den befintliga regleringen i skollagen om rätten att fullfölja sfi (20 kap. 9 § skollagen) behöver kompletteras med anledning av förslaget om en tidsgräns. Regeringen föreslår att det ska förtydligas i skollagen att rätten att fullfölja sfi gäller inom ramen för de föreslagna tidsperioderna. Regeringen föreslår också att det ska framgå av skollagen att huvudmannen, även om en sådan tidsperiod fortfarande löper, ska få besluta att utbildningen ska upphöra för eleven om han eller hon saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg. Den vars utbildning i sfi har upphört enligt beslut av huvudmannen eller som frivilligt har avbrutit utbildningen ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Särskilda skäl kan exempelvis vara att personen har avbrutit utbildningen för att delta i en arbetsmarknadspolitisk insats, förvärvsarbeta eller gå en annan utbildning. Skäl för återinträde kan även vara föräldraledighet eller sjukdom (prop. 1993/94:126 s. 23). Rätten att fortsätta en avbruten utbildning ska dock bara gälla inom ramen för en sådan tidsperiod som nämns ovan.

För att regleringen i skollagen ska bli tydlig föreslår regeringen att bestämmelser om när en elev frivilligt ska anses ha avbrutit utbildningen som i dag finns i 7 kap. 1 § förordningen om vuxenutbildning ska flyttas till skollagen. Det gäller dock inte den del av paragrafen som anger att rektorn ska få besluta om undantag om det finns synnerliga skäl. Regeringen bedömer att sistnämnda bestämmelse är överflödig och därför inte bör införas på lagnivå.

Beslut i fråga om förlängning ska kunna överklagas

Regeringen föreslår att eleven eller den sökande ska få överklaga beslut i fråga om förlängning till Skolväsendets överklagandenämnd, dels av rättssäkerhetsskäl, dels för att bidra till likvärdiga bedömningar över landet.

Eleven ska ha rätt att delta i sfi i en annan kommun än hemkommunen

Regeringens förslag

Den som har rätt att delta i sfi ska ha rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning i den andra kommunen. I ett sådant fall ska den kommunen vara skyldig att se till att personen erbjuds sfi. Kommunen ska också informera hemkommunen om att den har tagit emot personen till sin sfi. En kommun som har tagit emot en elev som kommer från en annan kommun för utbildning i sfi, ska få ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun.

Skälen för regeringens förslag

En individ ska kunna gå i sfi i en annan kommun än sin hemkommun

I dag finns det för all komvux utom sfi bestämmelser om att man kan få delta i utbildningen även i en annan kommun än sin hemkommun (20 kap. 13, 14, 19 d och 22 §§ skollagen). Regeringen anför att det måste finnas flexibilitet även när det gäller individers rätt till studier i sfi. En person som t.ex. är nyanländ behöver dels lära sig svenska språket, dels så fort som möjligt etablera sig på arbetsmarknaden eller delta i andra typer av utbildningar, exempelvis en yrkesutbildning. Arbete eller en viss yrkesutbildning finns dock inte alltid i individens hemkommun. Att personer behöver kunna kombinera sina studier i sfi med t.ex. arbete, praktik eller yrkesutbildning, för att så snabbt som möjligt kunna etablera sig, bör kunna utgöra sådana särskilda skäl som gör att personen har rätt att studera sfi i en annan kommun än hemkommunen. Kommunen bör enligt regeringen ha som utgångspunkt att underlätta individens integration och etablering i samhället vid sin bedömning av om det finns särskilda skäl.

Att såväl hemkommunens som en annan kommuns beslut i fråga om att en person ska tas emot till sfi får överklagas till Skolväsendets överklagandenumnd framgår av 20 kap. 33 § och 28 kap. 12 § första stycket 9 skollagen.

Hemkommunen ska ersätta kostnaderna för elevens utbildning

Det finns även bestämmelser för all komvux utom sfi om s.k. interkommunal ersättning, dvs. ersättning mellan kommuner i de fall en elev får sin utbildning i en annan kommun än hemkommunen (20 kap. 15 och 21 a §§ skollagen). Regeringen föreslår att en kommun som har tagit emot en elev som kommer från en annan kommun för utbildning i sfi ska få ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun under förutsättning att eleven uppfyller villkoren om rätt till sfi i en annan hemkommun. För att hemkommunen inte ska få en onödig administrativ börda, för att underlätta kommunens planering av sin sfi och med hänsyn till kommunens budget bör också den kommun som har tagit emot en elev från en annan kommun informera hemkommunen om att eleven tagits emot och om tidpunkten för mottagandet.

Följändringar på grund av redan beslutade ändringar i skollagen

Förslagen i propositionen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. I propositionen 2024/25:143 En tioårig grundskola lämnades bl.a. förslag till lagändringar som delvis berör samma paragrafer. Riksdagen har den 18 juni 2025 fattat beslut i enlighet med regeringens förslag (prop. 2024/25:143, bet. 2024/25:UbU17, rskr. 2024/25:289). För att inte ändringar som avser sfi ska upphävas när de beslutade lagändringarna om en tioårig grundskola träder i kraft den 1 juli 2026, behöver det göras en följändring i den ändringslag om en tioårig grundskola som riksdagen har beslutat om (SFS 2025:729).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2026, bl.a. för att göra utbildningen i sfi mer sammanhållen och koncentrerad och för att minska antalet avbrott.

Regeringen föreslår även övergångsbestämmelser för dem som har tagits emot till sfi före ikraftträdandet. Dessa personer ska ha rätt att delta i utbildningen i tre år efter ikraftträdandet med motsvarande möjligheter till förlängning som beskrivs ovan.

Som nämns ovan behövs också vissa följdändringar i ändringslagen (SFS 2025:729) som har ett senare ikraftträdande. Dessa ändringar föreslås träda i kraft samtidigt som övriga bestämmelser i den aktuella ändringslagen, dvs. den 1 juli 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att en nyckel till integration och etablering i det svenska samhället är kunskaper i svenska språket. Goda språkkunskaper ger individen bättre möjligheter att kunna fullfölja en utbildning, få tillgång till arbetsmarknaden och delta aktivt i samhället. Här fyller utbildning i svenska för invandrare en central roll.

Utskottet kan dock konstatera att det finns brister i dagens sfi. Genomströmningen i utbildningen är dålig och det är många elever som hoppar av i förtid utan att ha med sig tillräckliga kunskaper. Det är därför välkommet att regeringen har beslutat om en proposition med förslag som ska göra utbildningen i sfi mer effektiv och sammanhållen och som kan leda till att fler individer snabbare lär sig svenska och därmed får bättre möjligheter till vidare studier, arbete och att bli integrerade i samhället.

Av de skäl som anförs ovan och i propositionen anser utskottet att riksdagen bör anta regeringens lagförslag.

Utskottet övergår nu till att behandla de motionsyrkanden som innehåller begäran om tillkännagivanden med anledning av propositionen.

Rätten till sfi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att rätten till sfi ska gälla i fyra år med vissa möjligheter till förlängning.

Jämför reservation 1 (S, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1 anför motionärerna att rätten till sfi, i linje med Kliva-utredningens förslag, ska gälla i fyra år med möjlighet till förlängning med ett år i taget om det finns särskilda

skäl. Många elever inom sfi har kort utbildningsbakgrund och behov av omfattande utbildningsinsatser. Med en treårsgräns ökar enligt motionärerna bl.a. risken att fler elever tvingas till förlängningar vilket leder till ökad administration för både elever och huvudmän. Ett likalydande förslag förs fram i kommittémotion 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 74. Även i kommittémotion 2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1 efterfrågar motionärerna en fyraårsgräns med möjlighet till förlängning om det finns särskilda skäl. Enligt motionärerna riskerar regeringens förslag att skapa ett A- och ett B-lag där de med god studievana och gynnsamma förutsättningar klarar den korta tidsgränsen, medan de som behöver mest stöd lämnas efter.

Propositionen

Rätten till sfi bör som huvudregel gälla i tre år

Det finns i dag inte någon borte tidsgräns för rätten att studera inom sfi. Som framgår ovan föreslår regeringen i propositionen att rätten till sfi ska gälla i tre år med vissa möjligheter till förlängning. En definierad borte tidsgräns för rätten till sfi bör enligt regeringen både öka individens motivation till att nyttja tiden väl och huvudmannens fokus på att erbjuda en utbildning av hög kvalitet.

Utredningsförslag om fyra år

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, Kliva (nedan kallad Kliva-utredningen) föreslog i sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66) att rätten till sfi ska gälla i fyra år med möjlighet till förlängning med ett år i taget om det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens personliga förhållanden.

Regeringen gör dock bedömningen att det absoluta flertalet deltagare i sfi bedöms klara av studierna på tre år. Det tar olika lång tid för olika individer att lära sig ett andraspråk men det är enligt regeringen rimligt att kraven för att tillägna sig det svenska språket är höga. En individ bör så snabbt som möjligt etablera sig i samhället, genom arbete eller vidare studier, och kunna försörja sig. Det är även viktigt att individen kan bidra i det samhälle där han eller hon lever och tar del av samhällets gemensamma resurser. För t.ex. elever med akademisk bakgrund och studievana anser regeringen att det vore fullt rimligt med en tidsgräns på två år, men för den som har en kortare eller ingen studiebakgrund alls bedöms två år vara för kort tid, även med en möjlighet till förlängning. Vid en samlad avvägning anser regeringen att rätten till sfi som huvudregel bör gälla i tre år.

Möjligheter till förlängning

Regeringen betonar att den angivna tidsgränsen om tre år inte ska ses som ett riktmärke och att den inte bör vara absolut. Studierna kan naturligtvis

genomföras på kortare tid och vissa elever kan behöva längre tid på sig för att lära sig svenska. Det bör därför enligt regeringen också, som framgår ovan, finnas en möjlighet för en elev att få ett beslut om förlängning om sex månader om det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens personliga förutsättningar.

En förlängning med högst sex månader åt gången bedöms i hög grad bidra till att fokus ligger på elevens progression. Den längsta totala tid som en person kan ha rätt till förlängning med regeringens förslag är tre år. Regeringen förutsätter att huvudmannen skapar enkla rutiner som innebär att administrationen kan minimeras. Det föreslagna systemet är enligt regeringen tillräckligt generöst för att passa personer med olika förutsättningar och medverka till att en individ motiveras att försöka klara av studierna i svenska språket.

Uppdrag om nya kurser i sfi

I propositionen redogör regeringen för ett pågående uppdrag till Skolverket där myndigheten bl.a. ska ta fram förslag till nya kurser i sfi som syftar till att förbättra individanpassningen inom sfi och även ge fler möjlighet att få yrkeskunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden. Kurserna ska ersätta dagens kurser i sfi, vara anpassade till att elever har olika studiebakgrund och kunna ha olika inriktningar utifrån elevernas behov och mål med studierna. Av varje kursplan ska kursens studieomfattning i form av verksamhetspoäng framgå. Uppdraget omfattar även att en eller flera nationella kurser för grundläggande läs- och skrivinläring ska tas fram samt att kursen eller kurserna ska kunna läsas innan eller kombineras med övriga kurser inom sfi. Skolverket ska även analysera om kurserna i sfi bör få delas upp i delkurser. Uppdraget ska redovisas senast den 15 april 2026 (U2024/01043 och U2024/02781). Regeringen redogör för att en tidsbegränsning med mer intensiv och sammanhållen utbildning bör ge en bättre struktur och plan för studierna, för såväl skolhuvudmannen som läraren och eleven. För elever som ingår i Arbetsförmedlingens etableringsprogram kan det, enligt regeringen, bedömas som arbetsmarknadspolitiskt motiverat att kombinera sfi med deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag om att införa en treårsgräns kan enligt utskottets mening bidra positivt till utbildningens kvalitet och förbättra genomströmningen, bl.a. genom att utbildningen på så sätt blir mer sammanhållen och effektiv. Genom en tydlig och överskådlig tidsram kan insatserna för att förbättra elevernas resultat koncentreras i stället för att elevernas studietid förlängs i onödan. Eleverna kan utnyttja utbildningstiden bättre och får på så sätt även bättre möjligheter att planera för fortsatta studier och andra aktiviteter som kan gynna deras etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Utskottet noterar också att Skolverket har i uppdrag att ta fram nya kurser i sfi som är bättre anpassade till elevernas olika förutsättningar och där studieomfattningen till

skillnad från i dag framgår. Det kan tillsammans med en tidsbegränsning ge en bättre struktur och plan för studierna, för såväl skolhuvudmannen som läraren och eleven.

I flera motionsyrkanden föreslår motionärerna tillkännagivanden om att rätten till sfi ska gälla i fyra år i stället för den föreslagna treårsgränsen. Utskottet instämmer dock i regeringens avvägningar om att tre år är tillräckligt för flertalet individer, även om det bör finnas en inbyggd flexibilitet genom vissa möjligheter till förlängning. Eleverna som deltar i sfi har olika bakgrund, förutsättningar och behov. I målgruppen finns bl.a. personer med akademiska studier bakom sig som kanske inte behöver mer än upp till två års sfi, men det finns också andra, t.ex. personer som har mycket kort eller ingen utbildningsbakgrund, som behöver mer tid än tre år. Genom möjligheten till förlängning finns enligt utskottet den flexibilitet som krävs. Utskottet instämmer vidare med regeringen att den föreslagna förlängningsperioden om sex månader i taget är motiverad. Det kan leda till viss administrativ belastning med upprepade förlängningsbeslut, men att uppföljningen av progressionen i elevens språkkunskaper görs med kortare intervall bör också gynna elevens språkutveckling och minska elevernas totala tid i sfi.

Sammantaget anser utskottet, utifrån de skäl som redogjorts för ovan och i propositionen, att regeringens förslag om en tidsbegränsning av rätten till sfi på ett väl avvägt sätt ställer krav både på huvudman och individ samtidigt som det lämnar utrymme för nödvändig flexibilitet.

Därmed avstyrks motionerna 2025/26:319 (S) yrkande 1, 2025/26:3810 (S) yrkande 74 och 2025/26:357 (MP) yrkande 1.

Andra frågor om sfi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att kombinera sfi och yrkesutbildning, kommunalt språkansvar och lärarledd undervisningstid.

Jämför reservation 2 (S, V, MP), 3 (S, V) och 4 (S, V).

Motionerna

Sfi och yrkesutbildning

I kommittémotion 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3 vill motionärerna att möjligheterna att kombinera sfi med yrkesutbildning ska fortsätta förstärkas. Motionärerna menar att den föreslagna treårsgränsen riskerar att försämra flexibiliteten och därmed också förmågan att bidra till kompetensförsörjning, jobb och integration. Kombinationsmöjligheten har enligt motionärerna visat sig vara en framgångsrik väg till både jobb och integration men också för att möta kompetensbehovet i samhälle och näringsliv. Likalydande förslag återfinns i kommittémotion 2025/26:3810 av

Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 75 och i kommittémotion 2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2.

Kommunalt språkansvar och uppsökande verksamhet

I kommittémotion 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2 och i kommittémotion 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 73 framför motionärerna att det behövs ett tydligare kommunalt språkansvar där kommuner har långtgående skyldighet att identifiera, söka upp, kontakta och motivera personer med behov av sfi att delta i utbildningen.

I kommittémotion 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 5 och i kommittémotion 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 78 vill motionärerna att en särskild uppsökande verksamhet ska riktas mot elever som skrivs ut från eller hoppar av sfi. Det måste enligt motionärerna finnas en tydlig förväntan på alla att lära sig svenska språket.

Lärlarledd undervisningstid

Enligt kommittémotion 2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4 krävs mer undervisningstid i syfte att förbättra genomströmningen och stärka sfi-utbildningens förmåga att leda till jobb. Motionärerna vill att den lärlarledda undervisningstiden i sfi ska kunna utökas, särskilt när det gäller språksvaga elever. Även i kommittémotion 2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 76 och 77 efterfrågas mer lärlarledd undervisningstid. Det måste enligt motionärerna finnas beredskap att sätta in ytterligare resurser och antalet undervisade timmar för gruppen med ytterst låg utbildningsbakgrund måste kunna öka ytterligare.

Gällande rätt

Sfi och yrkesutbildning

Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjlighet att öva svenska språket i arbetslivet, liksom att sfi kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning. Utbildningen ska också kunna kombineras med förvärvsarbete (20 kap. 24–26 §§ skollagen).

Kommuner kan få statsbidrag för regional yrkesinriktad utbildning inom komvux (regionalt yrkesvux) enligt förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Syftet med statsbidraget är att öka utbildningsutbudet för vuxna elever inom yrkesutbildning och tillgodose behoven på arbetsmarknaden i de samverkande kommunerna. Bidraget ska gå till att finansiera yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå. De samverkande kommunerna ska erbjuda sammanhållna yrkesutbildningar och enstaka kurser i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde utifrån elevernas behov. Bidraget får också användas till att finansiera yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå i kombination med sfi eller svenska som

andraspråk, s.k. kombinationsutbildningar. För att få ett högre nyttjande över hela landet och därmed ett ökat antal utbildningsplatser föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2026 att kommunerna ska kunna beviljas statsbidrag för upp till tre år i taget. Regeringen avser också att höja ersättningsnivåerna i statsbidraget för elever i komvux som anpassad utbildning och elever med funktionsnedsättning i yrkesutbildningar inom komvux (prop. 2025/26:1).

Inom komvux är den yrkesutbildning som erbjuds på gymnasial nivå. Skolverket fick dock den 4 april 2024 i uppdrag av regeringen att även ta fram yrkeskurser på grundläggande nivå (U2024/01043 och U2024/02781). Uppdraget ska redovisas senast den 15 april 2026.

Kommunens ansvar

Hemkommunen är skyldig att se till att personer som har rätt att delta i sfi ska erbjudas utbildning (20 kap. 28 § skollagen). Varje kommun ska aktivt verka för att nå de personer i kommunen som har rätt till sfi och motivera dem att delta. Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader (20 kap. 29 § skollagen).

Hemkommunen är också skyldig att se till att den som avser att påbörja sfi erbjuds studie- och yrkesvägledning (20 kap. 30 § skollagen). Hemkommunen ansvarar vidare för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska bl.a. innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att hon eller han anmält sig till sfi hos kommunen (20 kap. 29 § skollagen). Enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska kommunen också aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorientering (5 §). Samhällsorientering syftar till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet (2 §).

Studieavbrott

Om en elev inom komvux saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg får huvudmannen besluta att utbildningen ska upphöra (20 kap. 9 § skollagen). Utbildningen för en elev kan också upphöra till följd av att eleven uteblir från den. Om en elev har påbörjat utbildning på en kurs och därefter uteblivit från utbildningen under mer än tre veckor i följd, utan att detta har berott på sjukdom eller beviljad ledighet, ska han eller hon enligt 7 kap. 1 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning anses ha avbrutit kursen. Rektorn får besluta om undantag från detta om det finns synnerliga skäl.

Av skollagen följer att den vars sfi har upphört efter beslut av huvudmannen eller som frivilligt avbrutit sådan utbildning på nytt ska beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det (20 kap. 9 § fjärde stycket skollagen). Huvudmannens beslut får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd av eleven eller den sökande (28 kap. 12 § skollagen).

Undervisningstid

Enligt 20 kap. 24 § skollagen ska utbildning i sfi i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte. Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov.

Kommunerna ska enligt 20 kap. 3 a § skollagen tillhandahålla en sammanhållen utbildning för nyanlända som tar del av insatser som avses i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden för insatserna. Denna sammanhållna utbildning ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan (20 kap. 33 a § skollagen).

Propositionen

Förslag om att studera sfi i en annan kommun än hemkommunen

Regeringen föreslår att en person som har rätt att delta i sfi också ska kunna studera i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. Sådana särskilda skäl kan exempelvis vara att personen behöver kunna kombinera sina studier i sfi med en yrkesutbildning i en annan kommun för att snabbare kunna etablera sig. Förslaget redogörs för mer utförligt på s. 15–16 i betänkandet.

Förslag om tidsgräns med vissa möjligheter till förlängning

Regeringen föreslår också, som tidigare nämnts, en tidsgräns på tre år för rätten till sfi med vissa möjligheter till förlängning. Regeringen framhåller bl.a. i detta sammanhang som skäl för förlängning elevens förutsättningar att fullfölja en yrkesutbildning som kombineras med sfi. Regeringen framhåller att en sammanhängande utbildningskedja har positiva effekter för sfi-elevernas lärande. Det bidrar till att eleverna i högre grad och på kortare tid kan nå målen, samtidigt som insatserna för att förbättra resultaten kan samlas och fokuseras – i stället för att studietiden förlängs i onödan. Detta ger också eleverna bättre möjligheter att planera för fortsatta studier och andra aktiviteter som gynnar deras etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Förslaget redogörs för mer utförligt ovan (s. 12 f.).

Elever ska under vissa förutsättningar kunna återuppta utbildning efter ett avbrott

Att studietiden kan förlängas om eleven, med hänsyn till sina personliga förhållanden, har särskilda skäl ger eleverna viss flexibilitet. Detsamma gäller möjligheten att återgå till utbildningen efter ett avbrott. Den som har avbrutit sina studier ska därför kunna ges en ny möjlighet att delta, förutsatt att det finns särskilda skäl och att det sker inom de angivna tidsramarna. Som exempel på särskilda skäl nämner regeringen bl.a. att eleven avbrutit studierna för att delta i en arbetsmarknadspolitisk insats, förvärvsarbeta eller genomgå en annan utbildning.

Enkät om kommuners arbete för att nå och motivera

Regeringen redogör för en enkät som Kliva-utredningen genomförde 2020 där ett antal kommuner tillfrågades om hur de lever upp till skollagens krav att aktivt verka för att nå de personer i kommunen som har rätt till sfi och motivera dem att delta i utbildningen. Av svaren framgår att det vanligaste sättet att nå målgruppen var genom samverkan med Arbetsförmedlingen och inom kommunen med arbetsmarknadsenheter, socialtjänst och integrationsenheter. Ett flertal kommuner hänvisar till information via reklamsatsningar och sociala medier. Olika typer av forum för information beskrivs också. Några kommuner sade sig ha utarbetat egna modeller som innebär ett mer omfattande arbetssätt med samverkan mellan flera enheter inom kommunen. I svaren uppger man även att samverkan sker mellan flera kommuner och där man gemensamt avsatt särskilda resurser för uppsökande, informerande och motiverande insatser.

Förslag om en handlingsplan för kommunens insatser

I propositionen föreslår regeringen att det ska införas bestämmelser om att varje kommun ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå dem i kommunen som har rätt till sfi och för att motivera dem att delta i utbildningen. Förslaget redogörs för mer utförligt på s. 9–10 i betänkandet. Enligt regeringen behöver kraven på kommunernas arbete med den uppsökande verksamheten bl.a. skärpas på så sätt att kommunen måste formulera vad den avser att göra, dels i syfte att få en god struktur för sitt arbete, dels i syfte att kunna kontrollera, följa upp och vid behov revidera sina insatser.

Utredningsförslag om en KSA-funktion ska inte genomföras

Regeringen redogör i propositionen för att delar av Kliva-utredningens förslag om ett s.k. kommunalt språkansvar (KSA) inte ska genomföras (prop. 2025/26:10 s. 24–25). Det gäller bl.a. förslaget om en särskild funktion för detta ansvar i kommunen. Regeringen bedömer i propositionen att förslaget innebär ett intrång i den kommunala självstyrelsen som inte är motiverat.

Förslagen i relation till personer med funktionsnedsättning

Regeringen redogör i propositionen för att skollagens bestämmelser om att elever ska ges stöd i form av extra anpassningar gäller även inom komvux. Kommunerna är alltså skyldiga att vidta de åtgärder som kan behövas för att bl.a. elever med funktionsnedsättning ska få förutsättningar att klara studierna. Med förslagen i propositionen, t.ex. förslagen om att en persons kunskaper ska bedömas när personen tas emot till sfi och om tidsbegränsning av rätten till sfi, går det, enligt regeringen, inte att avvakta med att vidta nödvändiga åtgärder eftersom eleven endast har en begränsad tid på sig att genomgå utbildningen. Att tidsperioden kan förlängas om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl kan enligt regeringen också gynna elever med en funktionsnedsättning som påverkar studierna.

Utskottets ställningstagande

Sfi och yrkesutbildning

Utskottet anser, liksom motionärerna, att det är viktigt att nyanlända har goda möjligheter att delta i sfi och yrkesutbildning. Utskottet konstaterar att det finns s.k. kombinationsutbildningar, där yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå får kombineras med undervisning i sfi eller svenska som andraspråk. Regeringen gör flera satsningar på och förbättrar det statsbidrag som fördelas till regional yrkesinriktad utbildning och där kombinationsutbildningar omfattas. Utskottet noterar dessutom att Skolverket har i uppdrag att utarbeta förslag till kursplaner för yrkeskurser för vuxna på grundläggande nivå som bl.a. ska kunna kombineras med språkutbildning i svenska. Uppdraget ska redovisas i april 2026.

Utskottet bedömer vidare att regeringens förslag i propositionen kan bidra till att stärka individens möjligheter att kombinera sfi med yrkesutbildning ytterligare. Det gäller inte minst förslaget om att få studera sfi i en annan kommun än hemkommunen. Enligt utskottet kan också den föreslagna tidsgränsen för sfi bidra till att fler personer snabbare får med sig tillräckliga kunskaper i svenska och därmed bättre kan tillgodogöra sig en yrkesutbildning. Genom möjligheterna till förlängning av treårsperioden har regeringen dessutom tagit höjd för att det i vissa fall kan behövas mer tid i sfi för personer som kombinerar språkstudierna med en annan utbildning.

Utskottet ser därmed inte skäl att vidta åtgärder med anledning av yrkandena om sfi och yrkesutbildning. Mot bakgrund av det ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2025/26:319 (S) yrkande 3, 2025/26:3810 (S) yrkande 75 och 2025/26:357 (MP) yrkande 2.

Kommunalt språkansvar och uppsökande verksamhet

När det gäller yrkanden om ett tydligare kommunalt språkansvar och uppsökande verksamhet kan utskottet konstatera att det i dag finns bestämmelser om att nå och motivera personer som har rätt till sfi, bl.a. att varje kommun

aktivt ska verka för att nå personer i målgruppen och motivera dem att delta i sfi.

I och med förslagen i propositionen skärps kommunernas ansvar för sfi ytterligare. Förslagen syftar bl.a. till att elever i sfi ska få en utbildning med starkt kvalitet genom att utbildningen blir sammanhållen, koncentrerad och kontinuerlig, även om eleven byter huvudman, och därmed till att eleverna i lägre grad ska avbryta utbildningen. Utskottet noterar att regeringen har tagit flera av Kliva-utredningens förslag vidare, bl.a. att varje kommun ska upprätta en handlingsplan för sina insatser för att nå personer i kommunen som har rätt till sfi och för att motivera dem att delta i utbildningen. Utskottet noterar samtidigt att regeringen har avstått från att genomföra vissa andra delar av utredningens förslag om ett s.k. kommunalt språkansvar, eftersom de bedöms vara för långtgående med hänsyn till den kommunala självstyrelsen.

Utskottet bedömer sammanfattningsvis att det nuvarande regelverket tillsammans med de lagändringar som föreslås i propositionen på ett väl avvägt sätt tydliggör och skärper kommunernas ansvar för sfi.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2025/26:319 (S) yrkandena 2 och 5 samt 2025/26:3810 (S) yrkandena 73 och 78.

Lärlarledd undervisningstid

I fråga om att utöka den lärlarledda undervisningstiden vill utskottet bl.a. hänvisa till att det redan i dag finns vissa möjligheter för elever som är nyanlända med kort tidigare utbildning att få en sammanhållen undervisningstid som uppgår till minst 23 timmar i veckan, i stället för minst 15 timmar. När det gäller elever som har svårt att klara studierna på grund av funktionsnedsättningar noterar utskottet vidare att kommunerna är skyldiga att vidta åtgärder för att dessa elever ska få förutsättningar att klara studierna. Regeringens förslag till tidsbegränsning av sfi innefattar också möjligheter till förlängning om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl. Utskottet noterar även att utöver förslagen i propositionen som bl.a. syftar till en mer sammanhållen språkutbildning så har regeringen gett Skolverket i uppdrag att ta fram nya kurser i sfi som ska vara anpassade till att elever har olika studiebakgrund, och kurserna ska kunna ha olika inriktningar utifrån elevernas behov och mål med studierna.

Mot bakgrund av det ovanstående avstyrker utskottet motionsyrkandena om lärlarledd undervisningstid i motionerna 2025/26:319 (S) yrkande 4 och 2025/26:3810 (S) yrkandena 76 och 77.

Reservationer

1. Rätten till sfi, punkt 2 (S, V, MP)

av Anders Ygeman (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Rose-Marie Carlsson (S), Camilla Hansén (MP) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1 och

2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 74.

Ställningstagande

Svenska för invandrare (sfi) utgör en central och viktig del av utbildningssystemet. Svenska språket är helt avgörande för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och för att bli en del av det svenska samhället. Att kunna tala, skriva och läsa på svenska är ett krav inom många yrken och ofta nödvändigt för att kunna delta i utbildning. Språket lägger grunden för självständighet och delaktighet, en fungerande integration och är även en förutsättning för vårt gemensamma välstånd och vår gemensamma välfärd. Det har länge funnits behov av att skärpa villkoren och höja kvaliteten i sfi så att utrikesfödda snabbare ska få tillräckliga språkkunskaper för att etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden. Att neka människor denna möjlighet genom en alltför skarp och kort tidsgräns är att aktivt skapa utanförskap.

Regeringens förslag att begränsa rätten till sfi till tre år är för snävt och dåligt underbyggt och riskerar att bli kontraproduktivt. I avsaknad av offensiva satsningar på kvaliteten i sfi riskerar regeringens förslag på en alltför rigid och svag treårsgräns att leda till både sämre genomströmning och sämre likvärdighet. Det riskerar att skapa ett A- och B-lag där personer med god studievana och gynnsamma förutsättningar klarar den korta tidsgränsen, medan de som behöver mest stöd lämnas efter. Förslaget innebär heller inte per automatik en effektivisering eller garanti för ökad genomströmning, särskilt som regeringen ignorerar många av de förslag som Kliva-utredningen lämnade i syfte att stärka kvaliteten i sfi.

Utredningen föreslog att rätten till sfi ska gälla i fyra år med möjlighet till förlängning med ett år i taget. Syftet var att sfi, likt andra skolformer, skulle fokusera på att öka elevens möjligheter till lärande under en fastställd

tidsperiod och inte under obegränsad tid. I grunden är det ett bra förslag som skapar både bättre planeringsförutsättningar och tydligare krav för såväl eleverna som huvudmannen.

Regeringens förslag avviker dock från utredningens utan att regeringen presenterar en övertygande motivering. Förutom att korta tidsgränsen till tre år föreslås onödigt snäva regler om att huvudmannen måste besluta om att förlänga den tid som personen har rätt att delta i utbildningen innan tidsperioden löpt ut. Många elever inom sfi har kort utbildningsbakgrund och behov av omfattande utbildningsinsatser. Förslaget tar heller inte tillräcklig hänsyn till de behov som personer med funktionsnedsättningar eller perioder av sjukdom har av en anpassad studietakt. Med en treårsgräns ökar risken att fler elever tvingas till förlängningar. Det riskerar att leda till en omfattande administration och godtycklighet, snarare än ett reellt stöd. Möjligheten till förlängning är otillräcklig och huvudmän kommer sannolikt att göra olika bedömningar. Den skapar en rättsosäkerhet och utgör en risk för minskande likvärdighet i sfi. Rätten till sfi bör, i linje med Kliva-utredningens förslag, gälla i fyra år med möjlighet till förlängning med ett år i taget om det finns särskilda skäl.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Sfi och yrkesutbildning, punkt 3 (S, V, MP)

av Anders Ygeman (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Rose-Marie Carlsson (S), Camilla Hansén (MP) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3,

2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2 och

2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 75.

Ställningstagande

Regeringen föreslår i proposition 2025/26:10 en rad skärpningar av kraven inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Vi anser att kvaliteten behöver höjas och att genomströmningen behöver förbättras i sfi-systemet för att fler nyanlända snabbare ska få tillräckliga språkkunskaper för att etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden. Här riskerar regeringens förslag om en mer rigid treårsgräns att försämra flexibiliteten och därmed

också sfi och yrkesutbildningarnas förmåga att bidra till kompetensförsörjning, jobb och integration. För att inte skapa inlåsningseffekter, där individer väljer bort arbete för att inte förlora sin rätt till sfi, måste systemet vara flexibelt. Möjligheter att kombinera sfi med yrkesutbildning har visat sig vara en framgångsrik väg till både jobb och integration men också för att möta kompetensbehovet i samhälle och näringsliv. Vi menar att dessa möjligheter måste fortsätta att förstärkas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Kommunalt språkansvar och uppsökande verksamhet, punkt 4 (S, V)

av Anders Ygeman (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Rose-Marie Carlsson (S) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 5 samt

2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 73 och 78.

Ställningstagande

Socialdemokraterna har länge drivit frågan om ett kommunalt språkansvar. Därför anser vi att det är bra att propositionen innehåller förslag som går i denna riktning. Vi anser dock också att det ska införas ett tydligare kommunalt språkansvar där kommuner har en långtgående skyldighet att identifiera, söka upp och kontakta personer med behov av sfi samt att motivera dem att delta i utbildningen. Det måste finnas en tydlig förväntan på alla att lära sig svenska språket. Det ska vara både en rättighet och en skyldighet. En uppsökande verksamhet bör också riktas mot elever som skrivs ut från eller hoppar av sfi-undervisningen. Samhället ska inte släppa taget när en elev hoppar av sfi eller en kommun överväger att skriva ut en elev på grund av bristande språkprogression. I stället ska samhället erbjuda integrationsspar, motivationshöjande insatser och samhällsorientering.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Lärarledd undervisningstid, punkt 5 (S, V)

av Anders Ygeman (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Rose-Marie Carlsson (S) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4 och

2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 76 och 77.

Ställningstagande

I syfte att förbättra genomströmningen i sfi och stärka dess förmåga att leda till jobb vill vi att undervisningstiden ska kunna utökas, särskilt när det gäller språksvaga elever. Skollagen anger att huvudmannen ska erbjuda 15 timmars undervisningstid i veckan. Det finns i dag undantag för målgruppen nyanlända med kort tidigare utbildning som inte bedöms kunna matchas mot ett arbete under tiden i etableringsprogrammet där man kan erbjudas 23 timmar sammanhållen undervisningstid. Det är bra men inte alltid tillräckligt för elever som är ytterst språksvaga, ofta även på sitt modersmål.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilt yttrande

Regeringens lagförslag, punkt 1 (C)

Niels Paarup-Petersen (C) anför:

Jag ställer mig bakom regeringens förslag till lagändringar i proposition 2025/26:10 Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Det är ett steg i rätt riktning i relation till dagens sfi, men på sikt vill Centerpartiet se en helt annan form av språkutbildning. Vi återkommer till denna fråga i andra sammanhang.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:10 Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi):

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:729) om ändring i skollagen (2010:800).

Följdmotionerna

2025/26:319 av Åsa Westlund m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till sfi, i linje med Klivautredningens förslag, ska gälla i fyra år med möjlighet till förlängning med ett år i taget om det finns särskilda skäl och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett tydligare kommunalt språkansvar där kommuner har långtgående skyldighet att identifiera, söka upp, kontakta och motivera personer med behov av sfi att delta i utbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna att kombinera sfi med yrkesutbildning måste fortsätta förstärkas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den lärarledda undervisningstiden i sfi ska kunna ökas ytterligare, särskilt när det gäller de språksvaga eleverna, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild uppsökande verksamhet ska riktas mot elever som skrivs ut från eller hoppar av sfi-undervisningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:357 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten att delta i sfi ska gälla i fyra år med möjlighet till förlängning om det finns särskilda skäl och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna att kombinera sfi med yrkesutbildning måste fortsätta förstärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motion från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3810 av Anders Ygeman m.fl. (S):

73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett tydligare kommunalt språkansvar där kommuner har långtgående skyldighet att identifiera, söka upp, kontakta och motivera personer med behov av sfi att delta i utbildningen och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till sfi, i linje med Klivautredningens förslag, ska gälla i fyra år med möjlighet till förlängning med ett år i taget om det finns särskilda skäl, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna att kombinera sfi med yrkesutbildning måste fortsätta att förstärkas och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att öka den läroleda undervisningstiden i sfi och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den läroleda undervisningstiden i sfi ska kunna ökas ytterligare när det gäller ytterst språksvaga elever och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskild uppsökande verksamhet ska riktas mot elever som skrivs ut från eller hoppar av sfi-undervisningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skollagen
(2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att nuvarande 20 kap. 33 a och 33 b §§ ska betecknas 20 kap. 33 c och 33 d §§,

dels att 3 kap. 12 j §, 20 kap. 1, 8 a, 9, 28, 29 och 33 §§, 24 kap. 12 § och 28 kap. 12 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 20 kap. 33 a § ska sättas närmast före den nya 20 kap. 33 c §,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 20 kap. 9 a, 31 a, 31 b, 33 a och 33 b §§, och närmast före 20 kap. 33 a och 33 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.12 j §²

När en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna ska den skolenhet som eleven lämnar, utöver vad som följer av 4 b §, till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen.

När en elev byter skolform från grundskolan eller anpassade grundskolan till gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan, ska den mottagande skolenheten skyndsamt informera den överlämnande skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven, om det inte är obehövligt.

När den som deltar eller har deltagit i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare övergår till sådan utbildning hos en annan huvudman, ska den huvudman som personen lämnar överlämna en kopia av den individuella studieplanen enligt 20 kap. 8 a § till den mottagande huvudmannen.

¹ Senaste lydelse av
20 kap. 33 a § 2022:109
20 kap. 33 b § 2022:109
rubriken närmast före 20 kap. 33 a § 2022:109.

² Senaste lydelse 2022:1315.

20 kap.**1 §³**

I detta kapitel finns – allmänna bestämmelser (2–9 §§), – bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå (10–15 §§), – bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå (16–23 §§), – bestämmelser om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (24–33 §§), – bestämmelser om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända invandrare (33 a och 33 b §§), – bestämmelser om betyg (34–41 a §§), – bestämmelser om validering (42 och 43 §§), och – bestämmelser om intyg (44 och 45 §§).	I detta kapitel finns – allmänna bestämmelser (2–9 a §§), – bestämmelser om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (24–33 b §§), – bestämmelser om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända invandrare (33 c och 33 d §§),

8 a §⁴

Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* föreskrifter om den individuella studieplanen.

Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om

1. den enskildes utbildningsmål,
2. planerad omfattning av studierna, och
3. *den tidpunkt då eleven för första gången togs emot till utbildningen, när det gäller utbildning i svenska för invandrare.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om den individuella studieplanen.

9 §⁵

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja utbildningen på kursen. Den som har antagits till en viss nivå i ett ämne har rätt att full-

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja utbildningen på kursen. Den som har antagits till en viss nivå i ett ämne har rätt att fullfölja utbildningen på den

³ Senaste lydelse 2022:1315.

⁴ Senaste lydelse 2023:951.

⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

följa utbildningen på den aktuella nivån.

Huvudmannen får *dock* besluta att utbildningen på kursen eller den aktuella nivån i ämnet ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå eller anpassad utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå eller anpassade utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt andra stycket eller som frivilligt avbrutit *sådan utbildning* ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

aktuella nivån. *Rätten att fullfölja utbildning i svenska för invandrare gäller inom ramen för de tidsperioder som anges i 31 a §.*

Huvudmannen får *trots första stycket och 31 a §* besluta att utbildningen på kursen eller den aktuella nivån i ämnet ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt andra stycket eller som frivilligt avbrutit *utbildningen* ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det *och det kan ske inom ramen för de tidsperioder som anges i 31 a §.*

9 a §

En elev ska alltid anses ha avbrutit utbildningen frivilligt om eleven efter att ha påbörjat utbildningen har uteblivit från den under mer än tre veckor i följd, utan att detta har berott på sjukdom eller beviljad ledighet.

28 §⁶

Hemkommunen är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds dem som enligt 31 § första stycket har rätt att delta i utbildningen.

När det gäller den som enligt 31 § andra stycket har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare är det den kommun där han eller hon stadigvarande arbetar som är skyldig att se till att utbildningen erbjuds honom eller henne.

Hemkommunen är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds dem som enligt 31 § första stycket *och 31 a §* har rätt att delta i utbildningen.

⁶ Senaste lydelse 2015:482.

Av 31 b § följer att en annan kommun än hemkommunen i vissa fall är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds.

29 §⁷

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen. *Kommunen ska upprätta en handlingsplan för sina insatser. Insatserna ska beskrivas i planen. Handlingsplanen ska kontinuerligt följas upp och vid behov revideras.*

Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen.

31 a §

Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare gäller i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen.

Huvudmannen ska besluta om att förlänga den tid som personen har rätt att delta i utbildningen, om

1. tidsperioden inte har löpt ut, och

2. personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl.

Ett beslut om förlängning ska fattas för högst sex månader åt gången. De förutsättningar som gäller för ett beslut enligt andra stycket gäller också för ett förnyat beslut om förlängning. Den längsta totala tid en person kan ha rätt till förlängning är tre år.

⁷ Senaste lydelse 2017:595.

31 b §

Den som har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare enligt 31 och 31 a §§ har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än hemkommunen, om personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning i den andra kommunen.

33 §⁸

Huvudmannen beslutar om en person ska tas emot till utbildning i svenska för invandrare.

Om huvudmannen är en annan kommun än hemkommunen och tar emot personen till utbildning i svenska för invandrare ska huvudmannen informera hemkommunen om att personen tagits emot och om tidpunkten för mottagandet.

Bedömning av en persons kunskaper

33 a §

När en person tas emot till utbildning i svenska för invandrare ska personens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underlag för sådana bedömningar.

Interkommunal ersättning

33 b §

En kommun, som i sin utbildning i svenska för invandrare har tagit emot en elev som kommer från en annan kommun enligt 31 b §, ska få ersättning för sina kostnader för

⁸ Senaste lydelse 2015:482.

den elevens utbildning från elevens hemkommun.

24 kap.

12 §⁹

Det som sägs i 20 kap. 2, 4–6, 7–9, 24–27 och 32 §§ om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare gäller också en folkhögskolas motsvarande utbildning som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att även andra bestämmelser i lagen ska gälla för sådan utbildning.

Det som sägs i 20 kap. 2, 4–6, 7–9 a, 24–27 och 32 §§ om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare gäller också en folkhögskolas motsvarande utbildning som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

28 kap.

12 §¹⁰

Beslut av en kommun eller en region får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i anpassade grundskolan enligt 7 kap. 5 § eller tillhörighet till anpassade grundskolans målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,

2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,

3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,

4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,

5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,

6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket eller 11 kap. 29 § andra stycket och rätt att gå kvar vid en resursskola enligt 10 kap. 31 b § andra stycket eller 11 kap. 30 b § andra stycket,

7. mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever, mottagande enligt 17 a kap. 18 §, mottagande i första hand enligt 19 kap. 29 § första stycket eller mottagande enligt 22 kap. 14 §,

8. tillhörighet till målgruppen för anpassade gymnasieskolan enligt 18 kap. 5 eller 7 §,

9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket, 22 eller 33 §,

10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket,

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje eller fjärde stycket,

⁹ Senaste lydelse 2022:1089.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:1315.

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 a §, eller

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 a §,

13. förlängning av rätten till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt 20 kap. 31 a § andra stycket, eller

13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

14. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–13 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Bestämmelserna i 3 kap. 12 j §, 20 kap. 8 a, 9, 28 och 33 §§ och 28 kap. 12 § i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 20 kap. 31 a, 31 b, 33 a och 33 b §§ tillämpas första gången i fråga om den som tas emot till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare för första gången efter den 31 december 2025.

3. För den som har tagits emot till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare före ikraftträdandet gäller rätten att delta i utbildningen i tre år från och med ikraftträdandet. Huvudmannen ska besluta om att förlänga den tid som personen har rätt att delta i utbildningen, om tidsperioden inte har löpt ut och personen med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl.

Ett sådant beslut ska fattas för högst sex månader åt gången. De förutsättningar som gäller för ett beslut om förlängning enligt första stycket gäller också för ett förnyat beslut om förlängning. Den längsta totala tid en person kan ha rätt till förlängning är tre år.

4. Den som har tagits emot till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare före ikraftträdandet har rätt att fullfölja utbildningen enligt 20 kap. 9 § första stycket inom ramen för de tidsperioder som anges i 3. Huvudmannen får dock när som helst besluta att utbildningen för en sådan elev ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg.

5. Den som har tagits emot till kommunala vuxenutbildning i svenska för invandrare före ikraftträdandet och vars utbildning har upphört enligt 4 eller som frivilligt avbrutit utbildningen ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det och det kan ske inom ramen för de tidsperioder som anges i 3.

6. Beslut får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

a) förlängning av rätten till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt 3,

b) upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt 4, eller

c) att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt 5.

Ett sådant beslut får överklagas endast av eleven eller den sökande.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:729) om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 12 j § och 28 kap. 12 § skollagen (2010:800) i stället för lydelsen enligt lagen (2025:729) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:729

Föreslagen lydelse

3 kap.

12 j §

Inför eller i samband med att ett barn i förskolan eller i pedagogisk omsorg enligt 25 kap. 2 § övergår till grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan ska den förskoleenhet eller verksamhet som barnet lämnar till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om barnet som behövs för att underlätta övergången för barnet.

Inför eller i samband med att en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna ska den skolenhet som eleven lämnar, utöver vad som följer av 4 b §, till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven. Det samma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen.

När en elev byter skolform från grundskolan eller anpassade grundskolan till gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan, ska den mottagande skolenheten skyndsamt informera den överlämnande skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven, om det inte är obehövligt.

När den som deltar eller har deltagit i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare övergår till sådan utbildning hos en annan huvudman, ska den huvudman som personen lämnar överlämna en kopia av den individuella studieplanen enligt 20 kap. 8 a § till den mottagande huvudmannen.

28 kap.

12 §

Beslut av en kommun eller en region får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i anpassade grundskolan enligt 7 kap. 5 § eller tillhörighet till anpassade grundskolans målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,
2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,
3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,
4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,

5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,

6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 10 kap. 30 § andra stycket eller 11 kap. 29 § andra stycket och rätt att gå kvar vid en resursskola enligt 10 kap. 31 b § andra stycket eller 11 kap. 30 b § andra stycket,

7. mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever, mottagande enligt 17 a kap. 18 §, mottagande i första hand enligt 19 kap. 29 § första stycket eller mottagande enligt 22 kap. 14 §,

8. tillhörighet till målgruppen för anpassade gymnasieskolan enligt 18 kap. 5 eller 7 §,

9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket, 22 eller 33 §,

10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket,

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje eller fjärde stycket,

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 a §, eller

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 a §,

13. förlängning av rätten till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt 20 kap. 31 a § andra stycket, eller

13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

14. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–13 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.